

Fonaments Històrics i Filosòfics de l'Ètica de la Cura I. La Perspectiva Occidental

Codi: 45065

Crèdits: 6

2026/2027

Titulació	Tipus	Curs
Filosofies de la Cura	OB	1

Professor/a de contacte

Nom : Jesús Adrian Escudero

Correu electrònic : jesus.adrian@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana el domini de l'anglès per poder llegir i consultar la major part de la literatura primària i secundària de l'assignatura.

Objectius

1. Comprendre i analitzar principis ètics: Els estudiants han de ser capaços d'identificar, comprendre i analitzar els principals principis ètics i teories filosòfiques que sostenen la cura i la presa de decisions en contextos professionals i personals.
2. Desenvolupar habilitats de pensament crític: Fomentar el pensament crític en els estudiants perquè puguin avaluar situacions complexes, identificar dilemes ètics i formular decisions informades i moralment coherents en la seva pràctica professional.
3. Aplicar conceptes ètics a situacions reals: Ajudar els estudiants a aplicar conceptes i marcs ètics a situacions del món real, especialment aquelles relacionades amb la cura d'individus i comunitats, per prendre decisions ètiques ben fonamentades en la seva pràctica diària.
4. Entendre l'impacte dels valors personals i culturals: Els estudiants hauran d'explorar com els valors personals, culturals i socials influeixen en la perspectiva ètica i en la presa de decisions, fomentant una pràctica sensible i respectuosa cap a la diversitat i la dignitat humana.
5. Promoure la reflexió personal i professional: Incentivar la reflexió personal i professional contínua sobre la pròpia pràctica i els valors ètics, promovent el desenvolupament d'una ètica personal robusta i un compromís sostingut amb la integritat i l'excel·lència en la cura.

Resultats d'aprenentatge

- CA01 (Generar propostes que analitzin l'ètica de la cura en la tradició occidental en equips interdisciplinaris i de manera col·laborativa i cooperativa.) Generar propostes que analitzin l'ètica de la cura en la tradició occidental en equips interdisciplinaris i de manera col·laborativa i cooperativa.
- CA02 (Efectuar valoracions i correccions del propi treball en la reflexió filosòfica aplicada.) Efectuar valoracions i correccions del propi treball en la reflexió filosòfica aplicada.
- KA01 (Identificar el concepte de la cura al llarg de la història de la filosofia occidental.) Identificar el

concepte de la cura al llarg de la història de la filosofia occidental.

- KA02 (Analitzar la funció pràctica de l'ètica de la cura en el context de la filosofia com a forma de vida.) Analitzar la funció pràctica de l'ètica de la cura en el context de la filosofia com a forma de vida.
- KA03 (Reconèixer els espais de cura en àmbits professionals de la societat actual (mediambiental, salut, assistencials, educació).) Reconèixer els espais de cura en àmbits professionals de la societat actual (mediambiental, salut, assistencials, educació).
- SA01 (Relacionar les principals pràctiques de cura pròpies del món contemporani amb la tradició clàssica.) Relacionar les principals pràctiques de cura pròpies del món contemporani amb la tradició clàssica.
- SA02 (Analitzar casos d'aplicació pràctica de la cura en diferents contextos professionals del món actual.) Analitzar casos d'aplicació pràctica de la cura en diferents contextos professionals del món actual.
- SA03 (Aplicar coneixements d'obres clàssiques de la tradició filosòfica occidental a les perspectives actuals de filosofia de la cura.) Aplicar coneixements d'obres clàssiques de la tradició filosòfica occidental a les perspectives actuals de filosofia de la cura.
- SA04 (Interpretar fonts documentals clàssiques i contemporànies relacionades amb la concepció de la cura de la filosofia occidental de manera crítica i rigorosa.) Interpretar fonts documentals clàssiques i contemporànies relacionades amb la concepció de la cura de la filosofia occidental de manera crítica i rigorosa.

Continguts

1. Breu història de la cura de si

1.1 De Sòcrates a les escoles hel·lenístiques

1.2 De Montaigne a Nietzsche

1.3 De Heidegger a Foucault

1.4 Les ètiques de la cura en el debat contemporani

Lectures obligatòries:

Hadot, P. (2009). "La filosofía como vida y como búsqueda de la sabiduría" y "De Sócrates a Foucault. Una larga tradición". En P. Hadot, *Filosofía como forma de vida*. Madrid: Alpha Decay, pp. 151-182 y 183-214.

Nussbaum, M. (2003)/[1994]. "Argumentos terapéuticos". En M. Nussbaum, *La terapia del deseo. Teoría y práctica en la ética helenística*. Barcelona: Paidós, pp. 33-74.

2. La tradició clàssica de la cura

2.1 Sòcrates: mestre de saviesa

2.2 La forja del caràcter: Epictet i Marc Aureli

Lectures obligatòries:

Foucault, M. (2005)/[1982]. *La hermenéutica del sujeto* (Curso del Collège de France de 1982. Clase del 6 de enero de 1982). Madrid: Akal, pp. 13-35.

Epicteto y Hadot. P. (2019). *Manual para la vida feliz*. Madrid: Errata Naturae. (Es recomana aquesta edició del text d'Epictet, acompanyat del manual de lectura redactat per Pierre Hadot).

3. Heidegger i l'ontologia de la cura

3.1 L'estructura ontològica de la cura

3.2 Engranatge i quaternitat: dominació tècnica versus cura

Lectures obligatòries:

Heidegger, M. (2021)/[1951]. *Construir, habitar, pensar*. Madrid: La Oficina. (Traducció de Jesús Adrián Escudero).

Heidegger, M. (2021)/[1953]. *La pregunta por la técnica*. Barcelona: Herder. (Traducció de Jesús Adrián Escudero).

4. Foucault: l'ètica de la cura de si mateix i dels altres

4.1 De la teoria del poder a l'ètica de la cura

4.2 Les tècniques de si mateix

Lectures obligatòries:

Foucault, M. (1999)/[1982]. "Las técnicas de sí". En M. Foucault, *Estética, ética y hermenéutica (Obras esenciales, vol. III)*. Barcelona: Paidós, pp. 443-474.

Foucault (1987)/[1984]. "Introducción y modificaciones". En M. Foucault, *Historia de la sexualidad. 2. El uso de los placeres*. Madrid: Siglo XXI, pp. 7-34.

5. Ètiques contemporànies de la cura I

5.1 Pilars fonamentals: vulnerabilitat, relacionalitat i interdependència

5.2 Origen i etapes de desenvolupament de les ètiques de la cura

5.3 Significat, elements i espais de cura

Lectures obligatòries:

Camps, V. (2021). *Tiempo de cuidados. Otra forma de estar en el mundo*. Barcelona: Arpa, pp, 17-51.

Held, V. (2006). "Care as Practice and Value". En V. Held, *The Ethics of Care. Personal, Political, and Global*. Oxford: Oxford University Press, pp. 29-42.

6. Ètiques contemporànies de la cura II

6.1 De les morals modernes liberals a les ètiques del cura

6.2 Les cinc dimensions de la cura

6.3 Proveïdor de cura: Estat, mercat i societat civil?

Lectures obligatòries:

Tronto, J. (2013). "Envisioning a Caring Democracy" y "Can Markets Be Caring? Markets, Care, and Justice". En J. Tronto, *Caring Democracy. Markets, Equality, and Justice*. Nueva York y Londres: New York University Press, pp. 17-65 y 114-137.

Tronto, J. (2015). *Who Cares? How to Reshape a Democratic Politics*. Cornell: Cornell University Press.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Estudis de cas	1	0,04	CA02, KA02, SA01
Lectures recomanades	2	0,08	SA03, SA04
Presentacions PPT i en video	2	0,08	CA01, SA01, SA04
Enllaços externs	2	0,08	CA02, KA01, SA03
Tutories	1	0,04	SA02

La metodologia es basa principalment en l'aprenentatge autodirigit i l'aula invertida.

El curs està compost per sis blocs organitzats de forma asíncrona. Cada bloc conté els següents recursos:

1. Un mòdul formatiu de presentació dels continguts centrals del bloc. Es tracta de capsules de 15 minuts que serveixen de complement de les lectures obligatòries de cada mòdul.
2. Enllaços i materials externs per ampliar els continguts presentats en el mòdul formatiu.
3. Dos lectures obligatòries breus i avaluables.
4. Un qüestionari evaluable de respostes d'opció múltiple a la finalització de cada mòdul. El temps per a realitzar el qüestionari serà de 90 minuts. Es permetrà només un intent.
5. Cada mòdul inclourà una autoavaluació prèvia que permetrà als estudiants reflexionar sobre el procés d'aprenentatge propi i valorar el grau d'assimilació dels continguts treballats. Aquest exercici metacognitiu no té caràcter qualificador, sinó orientador: busca que l'estudiant identifiqui amb honestat les zones de comprensió i les llacunes abans de respondre l'enquesta, dotant així les respostes de més consciència i rigor.

Un cop superat el qüestionari, l'estudiant pot passar al següent mòdul fins a completar els sis mòduls. En aquell moment, es podrà dur a terme una tutoria en línia amb les persones responsables de l'assignatura (síncrona si els horaris del professor i de l'alumne ho permeten, aixíncrona en cas contrari) en la qual es coordinaran la temàtica i els continguts de l'assaig obligatori per superar l'assignatura.

Paral·lelament, hi haurà un fòrum accessible només pels estudiants de l'assignatura on podran fer preguntes al professorat i als companys i comentar qüestions relacionades amb la matèria. També, si ho prefereixen, els estudiants podran enviar preguntes personals a través del correu electrònic a la persona responsable de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Quiz	60%	45	1,8	KA01, KA02, KA03, SA01, SA02, SA04
2 fitxes lectura	40%	97	3,88	CA01, CA02, SA03, SA04

L'avaluació serà continuada i constarà de dues parts:

1. Una prova al final de cada mòdul (60%). Això equival a 6 proves senzilles. Cada qüestionari estarà compost de 10 a 20 preguntes relacionades amb les explicacions ofertes en cada mòdul i amb les dues lectures obligatòries de cada mòdul.
2. Lliurament de 2 fitxes de lectura (40%). Es recomana escollir dos lectures obligatòries, en particular els textos relacionats amb les ètiques de la cura (Brugère, Camos, Held o Tronto).

Les tutories personalitzades es realitzaran preferentment mitjançant una videoconferència.

En el Campus Virtual es penjarà una rúbrica amb el procés i els criteris d'avaluació de la fitxa de lectura.

Plagi o conducta fraudulenta

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb

0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes

d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Ús Intel·ligència Artificial

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de [***cerca bibliogràfica o cerca d'informació, correcció de textos o traduccions, a criteri del professorat]. En el cas d'assignatures de graus filològics, l'ús de la traducció l'ha d'autoritzar el/la professor/a. Es poden contemplar altres situacions, sempre amb el vistiplau del professor/a.

L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les

eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i

el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i comporta que

Bibliografia

Brugère, F. (2011). *L'Éthique du "Care"*. París: PUF.

Butler, J. (2016). "Rethinking Vulnerability and Resistance". En J. Butler, Z. Gambetti y L. Sabsay (eds.), *Vulnerability in Resistance*. Durham: Duke University Press, cap. 1.

Camps, V. (2021). *Tiempo de cuidados. Otra forma de estar en el mundo*. Barcelona: Arpa.

Foucault, M. (1999a)/[1982]. "La hermenéutica del sujeto". En M. Foucault, *Estética, ética y hermenéutica (Obras esenciales, vol. III)*. Barcelona: Paidós, pp. 275-288.

Foucault, M. (1999b)/[1982]. "Las técnicas de sí". En M. Foucault, *Estética, ética y hermenéutica (Obras esenciales, vol. III)*. Barcelona: Paidós, pp. 443-474. (El mismo texto está disponible en M. Foucault (1999). *Las tecnologías del yo*. Barcelona: Paidós).

Hadot, P. (2009). *Filosofía como forma de vida*. Madrid: Alpha Decay.

Held, V. (2006). *The Ethics of Care. Personal, Political, and Global*. New York: Oxford University Press.

Nussbaum, M. (2003)/[1994]. *La terapia del deseo. Teoría y práctica en la ética helenística*. Barcelona: Paidós, cap. 1 y 13.

Tronto, J. (2015). *Who Cares? How to Reshape a Democratic Politics*. Cornell: Cornell University Press.

Urban, P. y Ward, L. (2020). "Introducing the Context of a Moral and Political Theory of Care". En P. Urban y L. Ward (eds.), *Care Ethics, Democratic Citizenship, and the State*. Suiza: Palmgrave Macmillan, pp. 1-28.

A l'inici de cada mòdul es facilitarà una selecció bibliogràfica específica per a cadascun dels temes, una sèrie de materials audiovisuals i un llistat de lectures complementàries.

Programari

Tenir programes i dispositius que permetin l'accés a continguts audiovisuals.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.

A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(VIRT2022m) Classes virtuals (màster)	70	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt